AKADEMİK ALANDA ARZULARIN ERTELENMESİ ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE FORMUNUN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Süleyman AVCI [*]
Münire ERDEN [**]

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Bembenutty ve Karabenick (1998) tarafından geliştirilen akademik alanda arzuların ertelenmesi ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması ve geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılmasıdır. Araştırma 432 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği, açımlayıcı faktör analizi yoluyla tespit edilmiştir. Güvenirlik için iç tutarlılık ve test tekrar test katsayıları incelenmiştir. Dil eşdeğerlik bulgusuna göre, ölçeğin orijinal İngilizce formu ile uyarlanan Türkçe formu arasında .87 düzeyinde pozitif ilişki olduğu görülmüştür. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda, orjinaline uygun olarak ölçeğin tek boyuttan oluştuğu görülmüştür. Madde analizi sonucunda, madde toplam korelasyonlarının 464-.670 arasında, madde kalan korelasyonlarının .323-.558, arasında değiştiği görülmüştür. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .79, test-tekrar-test güvenirlik katsayısı ise .73 olarak bulunmuştur. Bu bulgulara dayanarak, akademik alanda arzuların ertelenmesi ölçeğinin üniversite öğrencilerinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Akademik alanda arzuların ertelenmesi, motivasyon, faktör analizi

THE VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE TURKISH VERSION OF THE ACADEMIC DELAY OF GRATIFICATION SCALE

SUMMARY

The aim of this study is evaluating the validity and reliability of academic delay of gratification scale developed by Bembenutty and Karabenick in 1998 for the conditions in Turkey. Samle of study consist of 432 university student. Results of language equivalance indicated that the correlation between turkish and englihs forms of the adog scale was quite high (r=.87). As a result of factor analysis there is only one factor. Internal consistency of the scale was .79 and test retest reliability coefficient was .73. The item-total correlations ranged from .464 to .670, and item-reminder correlations ranged from .323 to .558. According to these findings, academic delay of gratification scale, is a valid and reliable instrument that can be used on university students.

Key words: Academic delay of gratification, motivation, factor analysis

[*] Öğr. Gör. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

[**] Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

İyi not almak, sınıfını geçmek veya mezun olup istediği işi yapmak isteyen bir öğrenci, amaçlarına ulaşmak için derslerine düzenli çalışmak ve dersin gerektirdiği görevleri yerine getirmek zorundadır. Bununla birlikte öğrencinin çevresi, onu ders çalışmaktan vazgeçirecek cezbedici araçlar ve motivasyonunu dağıtıcı olaylarla çevrilidir. Ders çalışmak gerekirken, televizyon izlemek, arkadaşlarla gezmeye/eğlenmeye gitmek, maça/konsere gitmek çekici gelebilir.

Çevreden gelen çeldiricilerin öğrenciler üzerindeki etki farklılıklarını incelemeye yönelik ilk deneysel araştırmalar, 1968-1974 yılları arasında Standford Üniversitesi bünyesinde bulunan Bing Anaokuluna devam eden 550 çocuk üzerinde yapılmıştır (Ayduk vd., 2000). Şekerleme Testi olarak da adlandırılan (Mischel ve Ayduk, 2002) bu deneyde, kısaca çocuklara isterlerse önlerindeki az miktardaki şekerlemeyi yiyebilecekleri, eğer belirli bir süre beklerlerse daha fazla miktardaki şekerleme alabilecekleri söylenmiştir. Araştırma sonunda bazı çocukların hemen ve az sayıdaki şekerlemeyi tercih ettikleri bazılarının da bekleyerek daha fazla miktardaki şekerlemeyi aldıkları gözlenmiştir (Mischel ve Underwood, 1974; Ayduk vd., 2000). Bu çocuklar üzerinde 16-18 yaşlarında tekrar ölçüm yapıldığında anaokulu seviyesinde yapılan deneyde daha büyük bir ödül için bekleyen öğrencilerin, öz kontrol düzeyleri, çeldiricilerden sakınma stratejileri, akademik başarıları ve sosyal yetenekleri daha yüksek bulunmuştur. Aynı grup 30 yaşlarına geldiklerinde stresle ve moral bozukluğu ile başa çıkabilme davranışlarında daha başarılı olmuşlardır (Ayduk vd., 2000). Bu deneylerde ortaya konulan yapı "arzuları ertelenme" (delay of gratification) olarak adlandırılmış olup "bireyin uzak fakat daha fazla istenen bir hedef için anlık küçük doyumlarını erteleme eylemi" olarak tanımlanmıştır (Mischel, 1981; Akt: Bembenutty ve Karabenick,1996).

Metcalfe ve Mischel (1999) uzun yıllar arzuları erteleme çalışmalarından elde edilen sonuçlara dayanarak, bireyin dıştan gelen ve onun hedefinden sapmasına yol açabilecek uyaranlara karşı kullandığı irade (willpower) sürecini "Sıcak" (hot) ve "Soğuk" (cool) sistem yapısı çerçevesinde tanımlamışlardır. Soğuk bilişsel sistem, düşünceli, mantıklı, yavaş, yanıtın geç verildiği, strese dayanıklı ve birey tarafından kontrol edilen parçadır. Sıcak duyusal sistem ise düşünmeyen, hızlı, anlık yanıt veren, stres tarafından kontrol edilen ve uyaran kontrollüdür. Sıcak sistem, dıştan gelen ve bireyi ulaşmak istediği hedefinden uzaklaştıran cezbedici uyaranlara yanıt vermeyi düşünürken, soğuk sistem, mantıklı yapısıyla sıcak sistemin bu isteğini dengeler. Bu sayede hedef yolu güvenli hale gelir ve duyusal gerilimler azalır. Özetle; Amigdala merkezli olan sıcak sistem, savaş-kaç benzeri otomatik yanıtları oluştururken, hipokampus merkezli olan soğuk sistem, düşünsel sonuçlardan oluşur (Mischel ve Ayduk, 2002).

Mischel'e (1974) göre bireyin hedefe yönelimi, hedefin belirlenmesi ve izlenmesi olarak iki aşamadan oluşmaktadır. Hedef belirleme anlıktır ve bireyin beklentileri ve başkalarının deneyimlerinden etkilenir. Hedefi izleme ise bir süreçtir. Bu süreçte onu vazgeçirebilecek çeldirici alternatifler karşısına çıkacaktır. Bu alternatifler karşısındaki başarı şansı soğuk sistem stratejilerini harekete geçirme yoluyla artacaktır (Mischel ve Shoda, 1998). Soğuk sistem stratejileri, bireyin uzun dönemli hedeflerini gerçekleştirme aşamasında onu hedefinden saptıracak anlık sıcak baskılardan korumaktadır (Mischel, 2004:17).

Akademik alanda arzuların ertelenmesi (AAAE) kavramı, Bembenutty ve Karabenick (1998) tarafından klasik Arzuların Ertelenmesi kavramının akademik alana uygulanması ile oluşturulmuş olup "bireyin zamansal olarak uzak olan önemli ve değerli akademik ödül, hedef ve amaçlar için anlık olarak ulaşabileceği ve dürtüleri memnun edecek anlık fırsatları ertelemesi" olarak tanımlanmıştır.

Akademik başarısı yüksek olan öğrenciler aynı zamanda, kendilerini ders çalışmaktan alıkoyan çevresel çeldiricilere daha kolay karşı koyabilen kişilerdir. Dolayısıyla AAAE akademik başarıyı etkileyen faktörlerden birisidir. Öğrencinin arzularını erteleme yeteneği yüksekse aynı zamanda derslerine iyi çalıştığı için sınav stresi de yaşamamaktadır (Bembenutty ve Karabenic, 1998; Bembenutty, McKeachie, Karabenick ve Lin, 2001; Bembenuty, 2002). Kendileri için uzak hedefler koyan ve bu hedefleriyle mevcut dersleri arasındaki bağı iyi algılayan öğrenciler aynı zamanda anlık arzularını da kolaylıkla erteleyebilmektedirler (Lomranz, Shmotkin, Katznelson, 1983; Bembenutty, McKeachie ve Karabenick, 2000; Bembenuty, 2002). Bembenutty ve Karabenick'e (1998) göre AAAE, irade kontrol startejileri arasında yer almaktadır.

Bu çalışmada, akademik başarı ile yüksek ilişkili AAAE değişkeninin ölçülmesi amacıyla Bembenutty ve Karabenick (1998) tarafından geliştirilen AAAE ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması ve geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Yöntem bölümü, araştırma grubu ve AAAE ölçeğinin özellikleri ile ilgili bilgileri içermektedir. Araştırmada verilerin elde edilmesinde tarama modelleri arasında yer alan genel tarama modeli (Karasar, 1994) kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Ölçeğin dil eşdeğerlik çalışması için; Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngilizce Öğretmenliği bölümü üçüncü sınıfta öğrenim gören 33 öğrenci seçilmiştir. Ölçeğin, test tekrar test tutarlılık değerlerini belirlemek amacıyla, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim göre 66 dördüncü sınıf öğrencisi seçilmiştir. Son olarak ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması ise Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden 100, Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden 136 ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi'nden 107 ve yine Marmara Üniversitesi'nin Teknik Eğitim Fakültesi'nden 87 olmak üzere toplam 432 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Bu öğrencilerden 183'ü kız, 244'ü ise erkektir. Araştırma grubunun sayısı belirlenirken, ölçek geliştirmede asgari örneklem büyüklüğü dikkate alınmıştır (Büyüköztürk, 2002).

Orjinal Akademik Alanda Arzuların Ertelenmesi Ölçeğinin Özellikleri

AAAE ölçeği Bembenutty ve Karabenick (1996) tarafından geliştirilmiştir. AAAE ölçeğinde, katılımcıların iki alternatif arasında tercih yapacağı 10 madde bulunmaktadır. Her bir maddede sunulan alternatifler; (a) birisi anlık bir ödülü diğeri ise belli bir süre sonra

elde edilen ödülü içermektedir, (b) tüm alternatifler akademik alanla ilgilidir, (c) ertelenen akademik ödül, anlık ödülden daha değerlidir. Her bir maddede, "Kesinlikle A'yı Seçerim", "Belki A'yı Seçerim", "Kesinlikle B'yi Seçerim", "Belki B'yi Seçerim" olmak üzere dört seçenek bulunmaktadır. Ölçek tek boyutlu bir yapıdadır. Ölçme aracının Cronbach alfa ile belirlenen iç tutarlılık katsayısı .77'dir (Bembenutty ve Karabenick, 1996). Ölçeğin uyum geçerliği, Bembenutty (1997) tarafınan, Ray ve Najman (1986; Akt: Bembenuty, 1997) tarafından geliştirilen Arzuların Ertelenmesi Ölçeği kullanılarak yapılmış olup, iki ölçek arasında oldukça yüksek korelasyon çıkmıştır.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde dilsel eşdeğerlik, geçerlilik ve güvenirlilik çalışmaları ile ilgili yapılan işlemler sırasıyla açıklanmıştır.

Dil Eşdeğerlik Çalışması

Dil eşdeğerlik çalışması, orijinali İngilizce olan ölçeğin her bir maddesinin Türkçe'ye çevrilme işleminde hata olup olmadığını ve test maddelerinin orjinalinde ifade ettiği anlamlarının Türkçe'ye ne derece yansıdığını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Dil eşdeğerlik sürecinde sırasıyla aşağıdaki işlemler yapılmıştır.

Çeviri Süreci: Bu süreçte ilk olarak, orijinal ölçek üç deneyimli İngilizce Öğretmeni ve İngilizce bilgisi iyi seviyede iki eğitim uzmanı tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Sonra bu metinler İngilizce ve Türkçe'ye iyi derecede hakim iki öğretim üyesi tarafından tek bir forma dönüştürülmüştür. Bu form ayrıca iki Türkçe Öğretmeni tarafından dilbilgisi açısından kontrol edilmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. En son elde edilen Türkçe form, iki İngilizce öğretmeni tarafından tekrar İngilizce'ye çevrilmiştir.

Çevirinin Kontrolü: Elde edilen çeviri form ve orijinal İngilizce form iki uzman eğitimci tarafından ve anadili İngilizce olan bir eğitimci tarafından kontrol edilerek iki formun eşdeğer olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu aşamadan sonra Türkçe formun istatistiksel açıdan dilsel eşdeğerlik çalışması yapılmıştır.

İstatistiksel Olarak Dilsel Eşdeğerlik Çalışması

AAAE ölçeğinin dilsel eşdeğerlik çalışması için Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngilizce Öğretmenliği Bölümü 3. sınıfa devam eden 33 kişilik çalışma grubu seçilmiştir. Bu gruba ilk olarak İngilizce Form uygulanmış, 15 gün sonra da Türkçe form uygulanmıştır.

Ölçme aracının iki hafta ara ile gerçekleştirilen uygulamalar sonucunda Türkçe ve İngilizce formları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla "ilişkili grup t testi" ve iki uygulama arasındaki ilişkiyi belirlemek için ise korelasyon testi uygulanmış, uygulama sonucunda elde edilen değerler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Akademik alanda arzuların ertelenmesi ölçeğinin Türkçe ve İngilizce formlarının ortalama, standart sapma, korelasyon ve t değerleri

	N	$\bar{X}$	Ss		N	$\bar{X}$	Ss	r	p	t	p
İngilizce	33	2.86	0.37	**Türkçe**	33	2.84	0.33	.870	.000	.732	.469

Tablo 1'de görüldüğü gibi, ölçeğin Türkçe ve İngilizce formları arasında pozitif yönde anlamlı ve yüksek ilişki bulunmaktadır ($r=.870$, $p<0.01$). Yine Türkçe ve İngilizce formlardan elde edilen puanlar arasında yapılan ilişkili gruplarda t testi sonucu, formlarından elde edilen toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı anlaşılmaktadır ($t=.732$, $p>0.05$).

Toplam puanlar üzerinde yapılan istatistiki işlemler tek tek maddele üzerinde de yapılmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen değerler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Akademik alanda arzuların ertelenmesi ölçeğinin maddelerinin Türkçe ve İngilizce formlarının ortalama, standart sapma, korelasyon ve t değerleri

Maddeler Türkçe	N	$\bar{X}$	Ss	Maddeler İngilizce	N	$\bar{X}$	Ss	r	p	t	p
1	35	3.05	.99	1	35	3.02	.85	.870	.000	.732	.469
2	35	2.74	1.06	2	35	2.60	1.11	.789	.000	.274	.786
3	35	2.57	1.00	3	35	2.62	1.00	.923	.000	1.966	.058
4	35	3.25	.70	4	35	3.34	.68	.711	.000	.442	.661
5	35	2.85	.80	5	35	2.97	.95	.916	.000	1.785	.083
6	35	2.71	.95	6	35	2.65	.93	.870	.000	1.435	.160
7	35	2.31	1.05	7	35	2.17	1.09	.805	.000	.572	.571
8	35	3.17	.78	8	35	3.31	.79	.895	.000	1.712	.096
9	35	2.65	.93	9	35	2.80	.99	.852	.000	1.966	.058
10	35	3.05	1.02	10	35	3.11	.99	.745	.000	1.221	.230

Tablo 2'ye göre, maddelerin tamamı anlamlı ilişki göstermekte ($p<0.001$) ve ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 1 ve Tablo 2'den elde edilen sonuçlara göre toplam puan ve maddeler bazında ölçeğin Türkçe ve İngilizce formlarının birbirine eşdeğerde olduğu söylenebilir.

Dil eşdeğerlik çalışmasından sonra ölçeğin, test-tekrar-test, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır.

Geçerlik Çalışması

Ölçeğin, Türk öğrencilerden elde edilen puanlarının oluşturduğu faktör yapısını incelemek amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi öncesi, toplanan verilerin faktör analizine uygun olup olmadıklarını tespit etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin testi uygulanmış ve 0.859 değeri elde edilmiştir. Buna göre çalışma grubu büyüklüğü faktör analizi yapmaya uygun bulunmuştur. Ardından, ölçme aracının faktör

yapılarına ayrışıp ayrışmayacağını anlamak amacıyla da Bartlett's testi uygulanmış ve X=847.840 sd=45 p=0.000 değeri elde edilmiştir. Bu sonuç ölçme aracının faktör yapılarına ayrılabileceği göstermektedir. Fakat yapılan faktör analizi sonucuna göre Eigen değeri 1'in üzerinde olan tek boyut bulunmuştur. Bu boyutun öz değeri 3.536, açıklanan varyans yüzdesi ise 35.362 olarak tespit edilmiştir. Büyüköztürk (2007)'e göre tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın %30 ve üzerinde olması gerekmektedir. Dolayısıyla ölçeğin tek faktörden oluştuğu yani tek boyutlu bir yapı gösterdiği söylenebilir. Bu durum ölçeğin orjinaline uygundur.

AAAE ölçeğinin maddelerine ilişkin faktör yükleri Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3: Akademik alanda arzuların ertelenmesi ölçeğinin maddelerine ilişkin faktör yükleri

Madde	Faktör Yükleri
6	.686
9	.673
10	.645
1	.639
3	.633
4	.586
5	.541
7	.531
2	.530
8	.433

Tablo 3'te verilen ölçek maddeleri ilişkin faktör yükleri incelendiğinde, .433 ile .686 arasında değiştiği görülmektedir. Büyüköztürk (2007)'e göre ölçeklerde maddelerin faktör yük değerlerinin .45'in üzerinde olması gerekmektedir. Fakat bu sadece birkaç madde için .30'a kadar indirilebilmektedir. Ölçek maddelerinin birisinin .43 olduğu diğerlerinin ise .45'ten yüksek olduğu görülmektedir.

Ölçeğin, Türkiye'de eşdeğer formu bulunmaması nedeniyle uyum geçerliliğine bakılamamıştır.

Güvenirlik Çalışması

Ölçme aracının Cronbach alfa katsayısı .79 olarak bulunmuştur. Birbiriyle yüksek ilişki gösteren maddelerden oluşan ölçeklerin alpha katsayısı yüksek olur. Likert tipi bir ölçekte yeterli sayılabilecek güvenirlilik katsayısı 1'e yakın olmalıdır (Tezbaşaran, 1997). Bu açıklamalara dayalı olarak, Cronbach-alpha değerinin yeterli düzeyde olduğu, yani ölçekte bulunan maddelerin birbirileriyle tutarlı olduğunu söylenebilir.

İç tutarlıklık katsayısının belirlenmesinden sonra ikinci aşama olarak madde analizi işlemleri gerçekleştirilmiştir. Ölçme aracının maddelerine ilişkin madde analizi sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Akademik alanda arzuların ertelenmesi ölçeğine ilişkin madde analizi sonuçları

Madde	n	Madde-Toplam	p	Madde-Kalan	p	Madde-Ayırt-edicilik	p
1	432	.633	.000	.512	.000	21.486	.000
2	432	.543	.000	.406	.000	11.741	.000
3	432	.622	.000	.499	.000	14.855	.000
4	432	.582	.000	.462	.000	12.605	.000
5	432	.547	.000	.414	.000	12.994	.000
6	432	.670	.000	.558	.000	17.761	.000
7	432	.546	.000	.411	.000	12.341	.000
8	432	.464	.000	.323	.000	9.138	.000
9	432	.657	.000	.545	.000	17.304	.000
10	432	.643	.000	.514	.000	18.053	.000

Tablo 4 incelendiğinde, her bir madde ile toplam puan arasındaki korelasyon değerine bakılarak hesaplanan madde toplam değerinin .001 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Aynı şekilde, her bir madde ile kendisi dışındaki maddelerin toplam puanı arasındaki korelasyon değerine bakılarak hesaplanan madde kalan değerinin .001 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak, toplam puanlara göre belirlenmiş %27'lik alt ve üst grupların madde puanlarındaki farklara ilişkin t değerlerinin .001 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Bu durum AAAE ölçeğinin bütün maddelerinin birbirleri ile ilişkili olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlik çalışması kapsamında üçüncü olarak test-tekrar test güvenirliği ölçülmüştür. AAAE ölçeğinin test tekrar test güvenirlik katsayısını belirlemek amacıyla Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 66 dördüncü sınıf öğrencisi seçilmiş ve ölçek 3 hafta ara ile iki kez uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki ilişkiyi tespit etmek için Pearson korelasyon tekniği kullanılmıştır. Ölçme aracının maddelerine ve toplam puanına ilişkin test-tekrar test analizi sonuçları Tablo 5'de sunulmuştur

Tablo 5: Akademik alanda arzuların ertelenmesi ölçeğine ilişkintest-tekrar test güvenirlik analizi sonuçları

Madde	N	r	p
1	66	.701	.000
2	66	.400	.001
3	66	.596	.000
4	66	.361	.003
5	66	.490	.000
6	66	.577	.000
7	66	.281	.022
8	66	.445	000.
9	66	.633	.000
10	66	.411	.001
Toplam	66	.731	.000

Tablo 5 incelendiğinde, maddelerin tamamında birinci ve ikinci uygulamalarda elde edilen puanlar arasında pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p<0.01$). Ayrıca ölçeğin birinci ve ikinci uygulamalarındaki toplam puanları arasında da pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Buna göre madde bazında ve toplam puan bazında AAAE ölçeğinin test-tekrar-test güvenirliği yüksektir.

TARTIŞMA

Bu çalışmasının amacı, Bembenutty ve Karabenick (1998) tarafından geliştirilen AAAE ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması, geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılmasıdır. Araştırma 432 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin, orjinal İngilizce Formu ve Türkçe Formu arasındaki dil eşdeğerlik çalışması için iki form 15 gün arayla uygulanmıştır. İki uygulamadan elde edilen toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark çıkmamış ($p<0.05$), ayrıca iki uygulama arasından pozitif yönde yüksek ilişki tespit edilmiştir. Tek tek maddeler üzerinde yapılan analizlerde de benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin dil eşdeğerliğinin tam olduğunu göstermektedir. Ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda, öz değeri 3.536, açıklanan varyans yüzdesi ise 35.362 olan tek bir boyut elde edilmiştir. Bu durum ölçme aracının orjinaline uygundur. Maddelerin faktör yükleri de .433 ve .686 arasından çıkmıştır.

Madde analizleri sonucunda, madde toplam korelasyonları .464-.670 arasında, madde kalan korelasyonları .323-.558, arasında yer almaktadır. Değerlerin .30 üzerinde yer alması maddelerin ölçülen özellik açısından bireyleri iyi derecede ayırt ettiği görülmektedir. Ayrıca alt ve üst gruplar arasındaki t testi sonuçları da bu bulguyu desteklemektedir. Ölçeğin iç güvenirlik katsayısı belirlemek amacıyla Cronbach-alfa değerine bakılmıştır. Ölçeğin Cronbach-alfa değeri .79 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç ölçek maddelerinin birbirleriyle tutarlı olduğu yani, iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin test tekrar test güvenirlik çalışmasında iki uygulama arasındaki korelasyon .731 olarak tespit edilmiştir. Üç haftalık araya rağmen iki uygulama arasındaki korelasyonun yüksek olması, ölçeğin kararlılığı için önemli bir kanıttır. Sonuçlar, her bir maddenin toplam puanla korelasyon katsayılarının pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı ilişki gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0.001$).

AAAE ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışmalarından elde edilen bulgulara dayanarak, bu ölçeğin, dilsel eşdeğerliğe sahip, geçerli ve güvenilir olduğu ve üniversite öğrencilerinin akademik alanda arzularını erteleme konusundaki istekliliklerini belirlemek amacıyla kullanılması önerilebilir. Ölçeğin, farklı örneklem gruplarına uygulanarak geçerlik ve güvenirliğinin tekrar test edilmesi yararlı olacaktır. Özellikle bu araştırma kapsamında yapılamayan uyum geçerliği çalışması için, literatürde ölçek ile yüksek ilişki gösteren, Büyüköztürk, Akgün, Kahveci ve Demirel (2004) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği kullanılabilir. Buna ek olarak, Avcı (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Gelecek Zaman Ölçeği de uyum geçerliği çalışmasında kullanılabilir.

KAYNAKLAR

Avcı, S. (2008). Öğretmen Adaylarının, Gelecek Zaman Algıları, Akademik Alandaki Arzularını Erteleme Konusundaki İsteklilikleri, Algılanan Araçsallıkları, Sosyo-Ekonomik Düzeyleri ve Akademik Başarıları Arasındaki Açıklayıcı ve Yordayıcı İlişkiler Örüntüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi. YTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ayduk, O., R. M. Denton, W. Mischel, G. Downey, P.K. Peake, M. Rodriguez (2000). "Regulating the Interpersonal Self: Strategic Self-Regulation for Coping With Rejection Sensitivity", *Journal of Personality and Social Psychology*, 79/8, pp:776-792.

Bembenutty, H. (2002, April 1-5). *Self Regulation of Learning and Academic Delay of Gratification: Individual Differences among Collage Students*. Paper presented at the annual meeting of The Annual Meeting of the American Educational Research Association, New Orleans.

Bembenutty, H., S.A. Karabenick (1996, March). *Academic Delay of Gratification Scale: A new measurement for Delay of Gratification*. Paper presented at the annual meeting of The Annual Meeting of the Eastern Psychological Association, Philadelphia.

Bembenutty, H., S.A. Karabenick (1998, Febuary). *Individual Differences in Academic Delay Of Gratification*. Paper presented at the annual meeting of The Annual Meeting of the Eastern psychological Association, Boston.

Bembenutty, H., W.J. McKeachie, S.A. Karabenick, Y.G. Lin (2000, April 24-28). *Emotion Regulation and test Anxiety: the Contribution of Academic Delay of Gratification*. Paper presented at the annual meeting of The Annual Meeting of the American Educational Research Association, New Orleans.

Bembenutty, H., W.J. McKeachie, S.A. Karabenick, Y.G. Lin (2001, April 10-14). *Teaching Effectiveness and Course Evaluation: The role of Academic Delay Of Gratification.* Paper presented at the annual meeting of The Annual Meeting of the American educational research Association, Seattle.

Büyüköztürk, Ş. (2002). "Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32, pp:470-483.

Büyüköztürk, Ş., Ö. Akgün, Ö. Kahveci, F. Demirel (2004). "Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin Türkçe Formunun Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4/2, pp:207-239

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. 7. Baskı, Pegema Yayıncılık, Ankara.

Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 9. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, İstanbul.

Lomranz, J., D. Shmotkin, B. Katznelson (1983). "Coherence as a measure of future time perspective in children its relationship to delay of Gratification and Social Class", *International Journal of Psychology*, 18/5, pp:407-413.

Metcalfe, J., W. Mischel (1999). "A hot/cool system Analysis of Delay of gratification: Dynamics of Wilpower", *Psychological Review*, 106/1, pp:3-9.

Mischel, W. (1974). "Processes in Delay of Gratification", *Advances in Experimental Social Psychology*, (Ed: L. Berkowitz), Academic Press, San Diego, CA.

Mischel, W. (2004). "Toward an Integrative Science Of The Person", *Annual Review of Psychology*, 55, pp:1–22.

Mischel, W., Y. Shoda (1998). "Reconciling processing dynamics and personality dispositions", *Annual Review of Psychology*, 49, pp:229-258.

Mischel, W., B. Underwood (1974). "Instrumental Ideation in Delay of Gratification", *Child Development*, 45/4, pp:1083-1088.

Mischel, W., O. Ayduk (2002). "Self-Regulation in a Cognitive–Affective Personality System: Attentional Control in the Service of the Self", *Self and Identity*, 1, pp:113–120.

Tezbaşaran, A (1997). Likert Tipi Ölçek Geliştirme Klavuzu. Türk Psikologlar Derneği Yayını, Ankara.